

2. Томмэ М.Ф. Переваримость кормов. -М.: Колос, 1983. -352 с.
3. Трончук И.С. Повышение интенсивности мясного откорма свиней на основе рационального использования кормов: Дисс... докт. с.-х.н./К., 1972.-380 с.
4. Трончук И.С., Трончук А.И. Экспрес метод прогнозирования производства конкурентоспособной свинины //Международный аграрный журнал. - № 3.-Минск.- 1998.- С.38-41.
5. Трончук І.С., Трончук А.І. Прогноз рентабельності виробництва молока та яловичини //Тваринництво України.-№ 1.- К. -2001. - С.7-8.
6. Трончук І.С. та ін. Метод визначення поживності комбікормів для свиней за хімічним складом //Вісник Полтавського державного сільськогосподарського інституту. –Полтава.- 2001. -Т.4. -С.69-71
7. Трончук И.С. Определение питательности комбикормов //Свиноводство.- №2. -М., 2001. -С.22-23.

Представлен метод определения питательности комбикормов по их химическому составу для крупного рогатого скота, свиней и птицы. Приведены результаты апробации нового метода в сравнении с традиционным, показавшей их идентичность по энергетической и протеиновой питательности комбикормов. Новый метод рекомендуется для внедрения в производство.

The article presents a method to determine nutritional value of complete feeds for cattle, pigs and poultry by their chemical composition. The results of testing the new method in comparison with the conventional one showing their identity in energy and protein value are given. The new method is recommended to introduce into production.

УДК:636.4.082.26

СТРЕСОСТІЙКІСТЬ ГІБРИДНОГО МОЛОДНЯКУ

О.М. Церенюк

Інститут тваринництва УААН

У статті викладено оцінку гібридного молодняку від поєднань маток української м'ясної породи з кнурами різних генотипів на стресостійкість за динамікою живої маси в період "кризи відлучення".

гетерозис, гібридизація, «криза відлучення», поєднання, стресостійкість

Сучасні методи ведення промислового свинарства не відповідають природним фізіологічним особливостям свиней, що склались у філогенезі, тому вплив несприятливих факторів середовища на продуктивні якості свиней призводить до пригнічення їх потенційних можливостей.

Як відомо, різні породи та лінії свиней по різному реагують на вплив стресових факторів. У різних поєднаннях порід також відмічається різна реакція на ці фактори. Найбільш стресчутливі тварини з більшою м'ясністю. Особливо важливим є вивчення стресочутливості при використанні ефекту гетерозису, тому, що вплив екзогенних факторів є одним з головних факторів, які зменшують ефект гетерозису.

У промисловому свинарстві дуже велике значення має реакція поросят на вплив стресових факторів, одним з яких є відлучення. Критичний період, коли

відбувається адаптація до нових умов годівлі, має назву “криза відлучення”, він триває приблизно 10-20 діб.

Як зазначає В.І.Задирко [1], одна частина поросят спокійно переносить період після відлучення, не хворіє та не знижує прирости живої маси. Друга частина, навпаки, реагує зниженням енергії росту і третя – займає проміжне положення.

В. Нікульниковим [1] на основі досліджень встановлено, що швидкість росту свиней в більшій мірі залежить від умов відгодівлі, а м'ясні якості – від спадкових особливостей тварин. Однак взаємодія цих факторів у свиней проявляється в незначній мірі за всіма вказаними ознаками.

Як встановив А.А.Гетья [3] при дослідженні порід різного напрямку продуктивності на стрес-реакцію за методикою “Emergetest” різні породи вимагають різних умов утримання та по різному можуть пристосовуватись до систем розведення.

При використанні у ротаційному схрещуванні свиней великої білої породи, ландрас та дюрок спостерігається тенденція збільшення кількості стрес-чутливих тварин з кожним поколінням. Стресстійкі тварини характеризуються більш високими репродуктивними якостями на відміну від чутливих до стресу [4].

Стресостійкість – моногенна ознака, що успадковується за принципом неповного домінування. Нагаєвич В.М., Балацький В.М., Акімов С.В. та Оксимюк А.Н. [5], зазначають, що стресчутливість – генетична аномалія, яка успадковується за аутосомним рецесивним типом. Не всі породи свиней здатні адекватно реагувати на зміни умов зовнішнього середовища і виробляти в організмі комплекс адаптаційних реакцій. При дослідженні свиней полтавської м'ясної, великої білої, великої чорної, української степової білої, миргородської, червонопоясої спецлінії м'ясних свиней вченими встановлено, що свині м'ясного напрямку продуктивності характеризуються присутністю мутантного алелю RYRI-гена, який, як відомо, асоціюється не тільки зі стресчутливістю тварин, а й з рівнем м'ясності. У той же час, у популяціях свиней м'ясо-сального та сального напрямку продуктивності мутантний алель RYRI-гена відсутній.

З метою встановлення найбільш стресостійких поєднань при використанні в якості материнських форм у породно-лінійній гібридизації великої білої (голубівського спеціалізованого м'ясного типу) та харківського заводського типу української м'ясної порід у поєднанні з кнурами різних генотипів, нами було вивчено стресостійкість чистопородних та гібридних поросят.

Методика досліджень. Дослідження були проведені у ТОВ “Агро-Овен” у два досліди, на протязі 1999-2001 рр. (табл. 1).

Стресостійкість піддослідних поросят вивчали за динамікою живої маси, після їх відлучення від маток на 15 добу, шляхом індивідуального зважування при відлученні та на 15 добу після відлучення, враховуючи різницю маси в кілограмах та у відсотках.

1. Схема досліду

Групи тварин	Порода та породність		Кількість тварин у групі, голів		Породність отриманого молодняку
	маток	кнурів	маток	кнурів	
I-контрольна	УВБ-3	УВБ-3	12-15	3	Ч/п УВБ-3
II-контрольна	УМ-1	УМ-1	12-15	3	Ч/п УМ-1
III-дослідна	УВБ-3	УМ-1	12-15	3	F ₁ ½ УВБ-3 – ½ УМ-1
IV-дослідна	УМ-1	УВБ-3	12-15	3	F ₁ ½ УМ-1 – ½ УВБ-3
V-дослідна	УМ-1	Д	12-15	3	F ₁ ½ УМ-1 – ½ Д
VI-дослідна	УМ-1	ЧПСЛ	12-15	3	F ₁ ½ УМ-1 – ½ ЧПСЛ

Примітка. УВБ-3 – голубівський спеціалізований м'ясний тип великої білої породи, УМ-1 – українська м'ясна порода, Д – дюрорк, ЧПСЛ – спеціалізована лінія червонопоясних свиней.

Також враховували середньодобовий приріст за 15 діб після відлучення в грамах.

Ранжування чистопородного та гібридного молодняку проводили на 15 день після відлучення за позитивною (збільшення ваги відносно рівня при відлученні) чи негативною (вага на рівні та менше рівня при відлученні) реакцією на відлучення.

Результати досліджень. Вплив стресу на динаміку живої маси чистопородного та гібридного молодняку, за період від відлучення до 15 доби після відлучення, наведено у таблиці 2.

2. Вплив стресу на живу масу піддослідного молодняку на 15 добу після відлучення ($M \pm m$)

Група	n	Жива маса при відлученні, кг (A1)	Жива маса на 15 добу після відлучення (A2)	Δ живої маси (A1-A2)		Середньодобовий приріст за 15 діб після відлучення, г
				кг	%	
Перший дослід						
I	55	15,83±0,05	17,39±0,11	+1,56	9,83	98±0,008
II	136	15,70±0,12	17,27±0,18	+1,57	10,01	106±0,007
III	147	17,40±0,07	19,63±0,09	+2,22	12,78	150±0,002
IV	146	17,27±0,05	19,27±0,08	+2,00	11,57	135±0,003
V	139	18,02±0,10	19,89±0,09	+1,88	10,41	125±0,004
VI	132	16,21±0,12	17,88±0,18	+1,67	10,31	110±0,005
Другий дослід						
I	92	16,07±0,15	17,02±0,16	+0,96	5,95	67±0,005
II	112	15,32±0,09	16,41±0,13	+1,09	7,12	73±0,007
III	143	17,14±0,08	18,47±0,10	+1,34	7,80	90±0,005
IV	140	17,42±0,09	19,10±0,10	+1,68	9,63	110±0,003
V	140	17,33±0,08	19,01±0,11	+1,67	9,64	110±0,004
VI	131	15,84±0,16	17,29±0,14	+1,45	9,14	95±0,005

Дані таблиці свідчать про те, що найкращий приріст за 15 діб після відлучення мали гібридні поросята всіх дослідних груп, яким чистопородні поросята поступались у обох дослідках. Найвищий приріст живої маси за цей період у першому досліді мали поросята, отримані від гібридизації маток голубівського спеціалізованого м'ясного типу великої білої з кнурами

харківського заводського типу української м'ясної породи (2,22 кг за 15 діб). У другому досліді поросята, отримані від гібридизації маток великої білої з кнурами української м'ясної породи, за цим показником поступалися всім дослідним групам (1,34 кг проти 1,45 кг у гібридних поросят, отриманих від гібридизації маток української м'ясної породи з кнурами спеціалізованої червонопоясної м'ясної лінії; проти 1,68 у гібридних поросят від поєднання маток української м'ясної породи з кнурами голубівського спеціалізованого заводського м'ясного типу великої білої породи свиней та проти 1,67 у гібридних поросят, отриманих від поєднання маток української м'ясної породи з кнурами дюрк).

Найкращим відсотком молодняку, який мав позитивний приріст на 15-ту добу після відлучення, у першому досліді характеризувалось поєднання маток великої білої з кнурами української м'ясної та великої білої порід і маток української м'ясної порід з кнурами голубівського спеціалізованого м'ясного типу великої білої породи (табл. 3).

3. Ранжування піддослідного молодняку за стресостійкістю, %

Показник	Групи					
	I	II	III	IV	V	VI
Перший дослід : поголів'я	55	136	147	146	139	132
Молодняк, що мав позитивний приріст на 15-ту добу після відлучення	89,1	84,6	90,5	87,7	87,1	86,4
Молодняк, з масою на рівні маси при відлученні	7,3	11,0	6,1	7,5	8,6	8,3
Молодняк, що мав меншу масу ніж при відлученні	3,6	4,4	3,4	4,8	4,3	5,3
Другий дослід: поголів'я	92	112	143	140	140	131
Молодняк, що мав позитивний приріст на 15-ту добу після відлучення	87,0	83,9	89,5	88,6	86,4	86,3
Молодняк, з масою на рівні маси при відлученні	8,7	9,8	7,0	7,1	9,3	8,4
Молодняк, що мав меншу масу ніж при відлученні	4,3	6,3	3,5	4,3	4,3	5,3

У другому досліді кращим відсотком молодняку, що мав позитивний приріст на 15-ту добу після відлучення характеризувались гібридні групи від реципрокного схрещування великої білої та української м'ясної порід.

Найменший відсоток молодняку, що характеризувався позитивними приростами на 15-ту добу після відлучення, за обома дослідями був у чистопородного молодняку харківського заводського типу української м'ясної породи.

Висновок. Таким чином можна зробити припущення, що завдяки ефекту гетерозису стресостійкий молодняк гібридних груп, маючи кращий приріст, впливає на середній показник групи, і всі поєднання при застосуванні гібридизації характеризуються більшими приростами, але при ранжуванні у молодняку від гібридизації із застосуванням м'ясних порід та ліній спостерігається більший відсоток стресчутливого молодняку. Серед гібридного

молодняку кращим за стресостійкістю є молодняк, отриманий від поєднання великої білої та української м'ясної порід.

Бібліографічний список

1. Задырко В.И. Усовершенствование и разработка методов племенной работы на крупных промышленных свиноводческих комплексах: Дис. ... канд. с.-х. наук: 06.02.01 / Херсонский СХИ.- Херсон, 1987.- 133 с.
2. Никульников В. Взаимодействие генотипа и среды на продуктивность свиней // Свиноводство. - 1999. - № 6.- С. 14-15.
3. Гетя А.А. Типологические особенности поведения поросят разных генотипов в условиях действия стрессового фактора // Перспективы развития свиноводства в XXI веке: Сборник трудов, посвящ. 5-летию создания ВНИИ свиноводства. - Москва - Быково, 2001.- С. 275-276.
4. Мордечко П.П. Репродуктивные качества первоопоросок устойчивых и чувствительных к стрессу // Перспективы развития свиноводства в XXI веке: Сборник трудов, посвящ. 5-летию создания ВНИИ свиноводства,- Москва-Быково, 2001.- С. 214-217.
5. Стресчутливість свиней різних генотипів / Нагаєвич В.М., Балацький В.М., Акімов С.В., Оксінюк А.Н. // Вісник Полтавського державного сільськогосподарського інституту.- 2001.- № 2-3.- С. 60.

В статье приведена оценка гибридного молодняка от сочетаний маток украинской мясной породы с хряками разных генотипов, на стрессоустойчивость по динамике живой массы в период «кризиса отъема».

In issue showed the estimation of hybrid piglets of combinations of dams of Ukrainian Meat breed with boars of different genotypes on stress-reaction with help of changes of lifeweight in period of "crisis of weaning".

УДК 591.13:517

БІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОДНОТИПНОЇ ГОДІВЛІ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Цюпко В.В., Василевський М.В., Злобіна Г.С.
Інститут тваринництва УААН